

ÖREBRO UNIVERSITET
Grundlärarprogrammet F-3
Samhällsorienterande ämnen, självständigt arbete, 15hp

Seminariedatum: 15-08-25

Mångkulturell pedagogisk verksamhet

Klassrum i fokus

Filis Akfidan & Rasha Toma

Handledare: Cecilia Arensmeier

Abstract

Every teacher has a responsibility to help students with other cultural background than Swedish to feel equal and respected in the Swedish school. The Swedish society has changed a lot and the Swedish school is now multicultural. The importance of finding possibilities and methods to support the students with other cultural background than Swedish is very high. The purpose with this paper is to examine what challenges and possibilities are present in the multicultural classroom and the intercultural lecture. The research proceeds from different surveys that has been read in studies, thesis and articles. The emphasis rely on the early school years where the young students need the knowledge and help early on. With the help of different kind of research, results are found to help teachers find methods and possibilities to support the students. The teacher affects the whole paper, and the sole reason for this is that the teacher is essentially very important in the research about multicultural pedagogic work. The results shows that it is in fact important for the teacher to rely on the schools mission. The schools mission has to be a pillar to build and sustain a well-functioning environment in the classroom for every student with different cultural background. The results show that although the school and the teacher will face different challenges, they will also face possibilities in the end. The results show that a good relationship with the students is essential for a well-functioning classroom. This will contribute to a positive progress within the student with other cultural background than Swedish.

Keywords:

Social relationship

Cultural background

Intercultural

Motivation

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
1. Inledning	4
1.1 Syfte	5
1.2 Frågeställning	5
1.3 Disposition	5
1.4 Centrala begrepp	6
1.4.1 Mångkultur	6
1.4.2 Interkulturell pedagogik	6
2. Metod	8
2.1 Tillvägagångssätt	10
3. Forskningsöversikt	11
3.1 Utmaningar i mångkulturella klassrum	11
3.1.1 Stigmatisering/främlingsfientlighet	11
3.1.2 Språkliga brister	12
3.1.3 Ett bristperspektiv	14
3.2 Möjligheter i mångkulturella klassrum	15
3.2.1 Lärarens demokratiska kompetens	15
3.2.2 Lärarens interkulturella kompetens – kunskap om andras kulturer	16
3.2.3 Elevernas mångfald i erfarenheter	17
4. Analys	18
4.1 Lärarens demokratiska och interkulturella kompetens	18
4.2 Mångkulturella utmaningar	21
4.3 Olika förhållningssätt till möjligheter i mångkulturella klassrum	24
5. Slutsatser	28
5.1 Vad säger forskningen om hur en lärare ser på sitt arbete i mångkulturella skolkontexter?	28
5.2 Vad framstår som de största utmaningarna i dessa sammanhang?	29
5.3 Vad lyfts fram i forskningen som centralt för framgångsrik interkulturell undervisning?	30
5.4 Avslutande reflektioner	31
Referenslista	32

1. Inledning

Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle, och skolan har ett tydligt uppdrag här. Skolan ska både vara en plats där alla känner sig välkomna, och verka för den kulturella mångfaldens positiva värden.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nations gränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där. (Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet 2011)

Forskaren Hans Lorentz har i sin bok *Skolan som mångkulturell arbetsplats: att tillämpa interkulturell pedagogik*(2009) resonerat kring skolans uppdrag, där han menar att den svenska skolan måste använda sig av uppdragen som finns i läroplanen som resurs. Lärarna bör i sin tur fundera vilka som är de viktigaste frågorna att ta vid med eleverna. Dagens skola är mångkulturell så som det svenska samhället. Detta har lett till att läraren ändrar på sin roll och bör få en mer accepterande och en öppenhet för olikheter(Hans Lorentz 2009, s 21). Skolans uppdrag bör leda till olika utvecklingar hos eleverna där de bör lära sig att bearbeta, acceptera och agera utifrån dessa uppdrag. Med hjälp av de olika hjälpmedel som finns i skolan så bör läraren använda sig av olika sorters läromedel som tilltalar elever med annan kulturell bakgrund än svensk samt elever med svensk bakgrund. Lärarens uppdrag är att bortse från olikheterna som en nackdel utan använda sig av deras erfarenheter för att få en kunskap(Lorentz 2009, s 23).

Nihad Bunar(2006, s11) påpekar att lärare har som uppdrag att förbereda barn och unga för ett liv i ett mångkulturellt samhälle och detta gör läraren genom sin undervisning samt genom sitt förhållningssätt gentemot eleverna. Det är anledningen till varför det är så viktigt att börja redan i de tidiga åldrarna då eleverna behöver förberedas för ett liv i ett mångkulturellt samhälle och en mångkulturell skola så snart som möjligt. Det är viktigt att ta vara på elevernas erfarenheter och genom att bekräfta deras kulturella bakgrund kan interkulturell undervisning komma in, som innebär att man utgår från elevens erfarenheter.

Det viktigaste en lärare kan göra är att praktisera så att alla elever kan uppnå den högsta nivån i utvecklingen. Att alla ska behandlas som jämlika och att läraren inte under några omständigheter ska göra skillnad mellan eleverna (Nihad Bunar, 1999:3, s 130).

Sociologen och utbildningsforskaren Nihad Bunar (1999:3, s128) menar att olikheter ofta hamnar i fokus i en mångkulturell skolkontext. Elever med annan kulturell bakgrund än svensk behandlas som avvikande. En medveten strategi för att arbeta i mångkulturell pedagogisk verksamhet.

Sverige är idag alltså ett mångkulturellt samhälle, som skolan finns mitt i. Lärarens sätt att arbeta och förhålla sig är mycket betydelsefullt för eleverna, och vikten av att arbeta medvetet med interkulturella perspektiv betonas. Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet (2011)

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilka utmaningar och möjligheter som finns i mångkulturella klassrum och interkulturell undervisning. Undersökningen baseras på aktuell forskning på området, och tonvikten ligger på de tidiga skolåren.

1.2 Frågeställning

- Vad säger forskningen om hur lärare ser på sitt arbete i mångkulturella skolkontexter?
- Vad framstår som de största utmaningarna i dessa sammanhang?
- Vad lyfts fram i forskningen som centralt för framgångsrik interkulturell undervisning?

1.3 Disposition

De centrala begreppen kommer att beskrivas. Efter det presenteras metod delen, vår insamling av empiri och hur vi har gått tillväga för att få tag på all material vi behöver, samt vilka urval vi har gjort. Sedan beskrivs studiens resultat och analys som vi delat in under flera rubriker samt underrubriker, där presenteras det vi har kommit fram till, med andra ord svar på våra frågeställningar. Studien avslutas med en slutsats där vi reflekterar samt diskuterar studiens innehåll och vad som har behandlats under forskningens gång.

1.4 Centrala begrepp

1.4.1 Mångkultur

Ett begrepp som är en röd tråd genom hela uppsatsen är mångkultur som kan beskrivas på flera olika sätt. Mångkultur är något som förknippas med olikhet. När en person tänker på mångkultur så tänker hen ofta på att personen med mångkultur är olik sig själv. Man har helt enkelt en annorlunda och en annan kultur än den svenska kulturen. Inom skolan kan lärare ofta kategorisera eleverna med så kallad mångkultur. Frågar du en lärare så pekar hen på en elev med möjligtvis mörkt hår. Detta är inte rasistiskt eller liknande men som tidigare beskrivet så förknippas mångkultur med olikhet. En elev är av annan kulturell bakgrund än svensk är i lärarens ögon en elev som skiljer sig från de så kallade ”svenska” eleverna.

Nihad Bunar har i *multikulturalism är död, leve multikulturalism!* (1999:3, s 128) talat om att mångkultur beskriver en samhällelig kontext som finns i skolan där olikheter oftast hamnar i fokus. Mångkultur är något som blir ett förhållningssätt till olika situationer i samhället. Istället för att säga att en elev har svensk bakgrund så blir eleven istället en elev med annan kulturell bakgrund än svensk. Även fast många elever som blir kategoriserade på det sättet inte ens använder sin mångkultur i praktiken.

Lunneblad(2013, s10) beskriver att ett mångkulturellt samhälle är ett samhälle där olika kulturer existerar och där dessa olika kulturer kan ha skilda bakgrunder och detta leder till att de flesta klassrummen blir mångkulturella, där det kan uppstå olikheter. Så när det gäller begreppet mångkultur håller Lunneblad(2013) och Bunar(1999:3) sig på samma spår när det gäller att beskriva vad det innebär. Och som vi nämnt innan är bilden mer komplex än så här och utvecklingen har ju fortsatt efter 1990- talet, när många flyttade till Sverige. Vilket ledde till att samhället blev allt mer mångkulturell.

1.4.2 Interkulturell pedagogik

När man talar om undervisning i en mångkulturell kontext används ofta begreppet interkulturell pedagogik. Interkulturell pedagogik är en process. Det är något som sker i klassrummet, i skolan. Inom interkulturell pedagogik så knyter man an olika kulturer för att skapa en enighet emellan eleverna. Alltså mångkultur går från olikhet till enighet inom interkulturell pedagogik. Interkulturell pedagogik kan ske hela tiden i klassrummet. Läraren

behöver bara hjälpa eleverna på traven. Hen behöver visa att genom att handla efter interkulturell pedagogik så ska alla tänka på att visa respekt för de olika kulturerna, ta lärdom från varandra samt använda sig av varandra erfarenheter. Detta leder i sin tur till en utveckling i utbildningen. Interkulturell pedagogik är något positivt och något som läraren bör använda sig av i klassrummet. Detta gynnar läraren, eleverna och klassrumsmiljön.

Interkulturalitet börjar med en del viktiga etiska värden så som respekt, tolerans, jämlikhet, demokrati och rättvisa påpekar Lahdenperä (2008). Dessa värden ska läraren använda sig av under undervisningen samt vid samtal med föräldrar. För att få elever med annan kulturell bakgrund än svensk att känna sig bekväma och att de är lika viktiga som alla andra de andra eleverna bör läraren respektera och ha tolerans vid kommunikationen med eleverna. Vilket är viktigt att tänka på eftersom alla elever ska behandlas lika.

Inom interkulturell pedagogik så handlar och agerar läraren där det är viktigt för läraren att få eleverna att handla på ett positivt sätt där eleverna samsas oavsett kulturell bakgrund. I de svenska skolorna använder man sig av interkulturell pedagogik för att få förståelse för olika bakgrunder. Lunneblad (2013 s 27) betonar att interkulturell undervisning ska vara ett inslag i alla slags undervisningar. Lärandet sker här genom interaktioner mellan individer med olika kulturella bakgrunder.

Interkulturell undervisning gäller alla elever, är inte ett ämne utan ett förhållningssätt som skall anpassas i alla ämnen, skall prägla all verksamhet i skolan, skapar förutsättningar för ömsesidig respekt och förståelse i klassen, skolan och närsamhället, startar en process på väg mot samhörighet mellan grupper inom det svenska samhället och mot internationell solidaritet.

Andersson och Refinetti (2001, s 12)

Begreppet interkulturell pedagogik handlar om bland annat tolerans, respekt och jämlikhet och som innefattar alla elever. Alla klassrum bör innehålla dessa etiska värden för att få en sådan demokratisk samt trygg miljö som möjligt i klassrummet. Där alla elever känner sig lika behandlade oavsett bakgrund.

Begreppet mångkultur används i denna uppsats främst för att beskriva den kontext som skolan i dagens Sverige utgör. De allra flesta klassrum är mångkulturella och det är i sådana klassrum undervisning och lärande äger rum.

2. Metod

Uppsatsen är en litteraturstudie som kommer att utgå från forskning om mångkulturell pedagogisk verksamhet. Denna studie bygger på tidigare forskning kring mångkulturella klassrum. Alan Bryman (2011, s 341) definierar litteraturstudie som en forskningsstrategi där fokus oftare ligger på ord än på kvantifiering vid insamling och analys av data. Alltså kommer denna uppsats vara en kvalitativ forskning där vi ska tolka och förstå texter.

Vi riktar in oss på att sammanställa och diskutera forskning på området. Vi har använt oss av många olika material som är tidigare forskning. De är vetenskapliga artiklar, rapporter, forskningsmaterial, doktorsavhandlingar. Snöbollsurval har varit vår främsta metodologisk resonemang, där vi började med Nihad Bunars forskning som heter *multikulturalism är död, leve multikulturalism!*(1999:3). När vi läst hans forskning så tittade vi i referenslistan efter relevant forskning som vi kan använda oss av. Vi hittade flera olika forskningar som vi tyckte var relevanta, som vi valde att använda oss av i vår forskning. Vi kan förklara lite tydligare om hur vi gjort genom att säga att vi använde oss av Nihad Bunars forskning som heter *multikulturalism är död, leve multikulturalism!*(1999:3) som utgångspunkt. Eftersom vi agerade efter snöbollsurval som även kallas icke-slumpmässigt urval så hittade olika studier i Nihad Bunars(1999:3) forskning som vi tyckte lät relevanta för vår uppsats. Vi läste att Bunar(1999:3) använde sig av referensen Pirjo Lahdenperä(1997), detta ledde oss i sin tur till hennes avhandling *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald*(2008). Denna avhandling relaterade till oss då den bland annat handlar om hur läraren kan agera ifrån interkulturell pedagogik. I Lahdenperäs(1997) avhandling hittade vi andra referenser som var relevanta för oss. En av dem var Hans Lorentz(2009), *skolan som mångkulturell arbetsplats: att tillämpa interkulturell pedagogik*. Denna avhandling tydliggör den interkulturella pedagogiken och hur den mångkulturella arbetsplatsen kan fungera samt vad för utmaningar skolan kan motså. Om vi återigen går tillbaka till Nihad Bunars forskning *multikulturalism är död, leve multikulturalism!*(1999:3) som var vår utgångspunkt.

Hans forskning var grunden till vår uppsats, den ledde oss genom ett icke-slumpmässigt urval till andra studier, avhandlingar etc som var relevanta för vår uppsats. När vi tittade i de olika forskningarna som Bunar(1999:3) ledde oss till så tänkte vi hela tiden tillbaka till våra frågor. Om det vi läste inte var relevant för vår uppsats så avgränsade vi oss redan där.

För att det ska vara relevant så behöver vi avgränsa oss genom att utgå från våra frågor. Alltså ledde Bunar(1999:3) oss till otaliga andra referenser som ni ser i referenslistan.

Han tog oss till en studie som tog oss till en annan studie som i sin tur tog oss till en till studie. Detta höll på enda tills vi kände att vi har fått ut tillräckligt med resultat för vår uppsats.

Snöbollsurval är ett icke-slumpmässigt urval, det kan även kallas för ett kedjeurval och med det menas det att forskning startar med en studies referenslista och sedan slutar med relevanta undersökningar som man valt ut ur referenslistan (Bryman 2011, s 196).

Vi hittade litteratur med hjälp av de olika databaserna, så vi använde oss inte bara från Nihad Bunar bok, utan vi använde oss av databaser som rekommenderades så som Summon, Libris, Swepub där vi sökt med orden, mångkultur, mångkulturellt klassrum, interkulturell, olikhet, mångkulturella elever. Sökorden vi skrev var ganska allmänna och vi fick därför göra ett urval. Vissa material som vi fick fram var inte tillräckligt relevanta för vår uppsats, eftersom materialen tog inte upp om det vi var inriktade på, vi fick även fram material om högre årskurser än vad vi hade, vilket passade inte in på vår forskning.

Den forskning vi har gått igenom har vi försökt tematisera, så att sådant om berör liknade saker presenteras tillsammans. Med det menar vi att genom forskningen så fann vi att vissa teman var intressanta och relevanta för vår uppsats att analysera och reflektera över. Vi fann i forskningen att det finns många utmaningar och möjligheter i mångkulturella klassrum. Dessa kom att bli våra två stora huvudteman i uppsatsen. Därefter går vi vidare till deras respektive tre olika teman. Vi tänkte hela tiden tillbaka till våra syfte och frågeställningar när vi läste all vår forskning. Utefter all läsning så fann vi att stigmatisering, språkliga brister och bristperspektiv var teman som genomsyrades inom utmaningar i mångkulturella klassrum. Detta var relevant för vår uppsats så vi började noggrant och tydligt analysera och reflektera över resultaten från forskningen om dessa olika teman. Det andra huvudtemat som är möjligheter i mångkulturella klassrum är ett positivt tema då vi där tillsammans med läsaren kan se att läraren kan agera efter olika strategier för att gynna elevernas skolgång i mångkulturella klassrum. Vi fann i olika forskning att lärarens demokratiska kompetens och lärarens interkulturella kompetens var viktiga inom möjligheterna. Elevernas mångfald i erfarenheter var självfallet också viktigt inom möjligheter. Detta förklarar de olika teman vi lyfter fram och det förklarar också hur vi gjort för att analysera fram våra teman.

Bryman (2011 s 352) förklarar att forskningsstudier kan ha en hög reliabilitet, då de bygger på tidigare relevant forskning, dels vilken kvalitet tidigare forskning har, dels om man använder den på ett rimligt och rättvisandesätt. Reliabilitet betyder att läsaren kan förlita sig på att

studien är pålitlig samt att studiens resultat är detsamma vid framtida forskning. Sedan finns det tre olika faktorer som tar ställning om forskningen är reliabelt eller inte och dessa faktorer är *stabilitet*, som innebär att man tittar om måttet på forskningen är så pass stabil att man kan övertyga att resultatet stämmer. Därefter kommer *intern reliabilitet* vilket innebär att indikatorer utgör en index som studien är pålitlig. Och den sista faktorn är *interbedömarreliabilitet* som innebär överstämmelse mellan olika bedömare. Med hjälp av referenslistan och undersökning av referenser kan läsaren se att vår forskningsstudie har en hög reliabilitet. Vi har använt oss mycket att reliabilitet i vår studie genom att titta på de olika referenslistorna och sedan forska vidare om de och se om de verkligen är pålitliga. Vilket de flesta av forskningsstudierna var. Validitet däremot handlar om bedömningen av de slutsatser som framställts för en undersökning hänger ihop (Bryman (2011, s 50).

Vi har avgränsat vår forskning på olika sätt. Vi har bland annat valt att inrikta oss på de yngre åldrarna så att uppsatsen blir tydlig och relevant. Om vi hade valt att göra en forskning för alla åldrar så skulle det bli för mycket forskning och alldeles för spretigt. Vi avgränsade oss genom att endast läsa forskning som handlade om den svenska skolan. Alltså handlar all vår litteratur som används om den mångkulturella pedagogiska verksamheten i den svenska skolan. Vi valde att utgå från endast svensk forskning då vi kände att om vi använde oss av forskning från till exempel nordnorden eller möjligtvis hela världen då skulle det bli många olika resultat och mycket att analysera. Vi valde att utgå endast från svensk forskning för att då kan vi analysera och reflektera väldigt noggrant över våra olika resultat. Resultaten blir tydligare och noggrannare om vi begränsar vår forskning. Vi ville helt enkelt använda oss av endast svensk forskning bland annat på grund av tydligheten av uppsatsen ska ökas.

Vår äldsta forskning är från 1981, detta var dock inte medvetet utan det fanns inte så himla mycket relevant forskning om mångkultur i den svenska skolan från tidigare än år 1981.

2.1 Tillvägagångssätt

Vi har gått fram i vår uppsats stegvis. Först började vi med vårt problem som vi ska handskas med och behandla. Vi valde mångkulturell pedagogisk verksamhet inom en litteraturstudie. Vi sökte sedan inom detta ämne i olika databaser. Därefter kom vi över olika material och studier som vi valde att inrikta oss på, bland annat Nihad Bunar(1999:3) som kom att bli en grundpelare för vår uppsats, eftersom hans forskning riktar sig mest om det mångkulturella samhället samt den mångkulturella skolan. Vilket passar in på vad vi forskar om.

Vi analyserade våra källor och vi presenterade våra texter i vår uppsats. Vi använde oss av andra källor som Nihad Bunar refererade till i sina studier.

Därefter har vi kommit fram till olika resultat från litteraturen, där vi sammanställde relevant forskning, vi urskilde kommande teman, dess likheter och olikheter. Vi reflekterade även över den bild vi fått av forskningen inom vårt område som vi sedan analyserat och reflekterat över.

3. Forskningsöversikt

Detta kapitel presenterar forskningen om utmaningar och möjligheter i mångkulturella klassrum. Vi uppmärksammar sex olika teman som blir våra underrubriker. Vi börjar med att uppmärksamma stigmatisering/främlingsfientlighet, språkliga brister och bristperspektiv. Sedan går uppsatsen vidare till forskningen om lärarens olika demokratiska kompetenser. Efter det berörs lärarens interkulturella kompetens och allra sist lyfts elevernas mångfald i erfarenheter fram.

3.1 Utmaningar i mångkulturella klassrum

Detta avsnitt kommer att uppmärksamma de olika utmaningar som det mångkulturella klassrummet möter. Förklaring av de olika resultaten som innefattar de olika resultaten som sker i det mångkulturella klassrummet kommer att ske. Dessa är bland annat stigmatisering/främlingsfientlighet, språkliga brister och bristperspektiv.

3.1.1 Stigmatisering/främlingsfientlighet

Forskaren Nihad Bunar har i sin bok *skolan mitt i förorten(2001)* betonat att Sverige blivit ett mångkulturellt land och att lärare behöver ändra på mycket och anpassa sig efter förändringar. Segregation, integration och multikulturalism har påverkats av sociala och kulturella förändringar i samhället. Nihad Bunar(2001) kopplar texten till skolans uppdrag, då han bygger denna text bland annat på integration och acceptans. Det som ligger bakom denna studie är segregation och det dåliga ryktet som det mångkulturella klassrummet har. Bunar(2001) har erfarenhet av detta och vill genom sin studie och undersökning få elever att inte agera negativt i det mångkulturella klassrummet. Nihad Bunar (2001, s.67) förklarar att lärare tycker att det är stort problem när föräldrar inte vill ha sina barn i mångkulturella skolor. Han menar att om lärare möjligtvis hade utbildats bättre om hur de kan framföra likhet mellan eleverna så kanske hade föräldrar vågat mer.

Bunar(2001, s 67) påpekar flera gånger att lärare kan skapa en positiv miljö i det mångkulturella klassrummet och inte se olikhet som en nackdel. Detta är snarare en fördel då elever kan lära sig av varandra om olika kulturer. Mångkulturella skolor har tyvärr många gånger dåliga rykten och detta gör att föräldrarna reagerar på ett negativt sätt. Men Bunar(2001 s 68) betonar att lärare har en skyldighet att få eleverna att känna sig respekterade och om detta sker så ser föräldrarna det. Vilket i sin tur kan leda till att föräldrar inte flyttar på sina barn från mångkulturella skolor.

Nihad Bunar(1999:3) har i sin bok fokuserat på mångkulturell utbildning och hur det svenska samhället förhåller sig till det. Han talar om stigmatiseringen av mångkultur i skolan , och hur det öppnar vägar för främlingsfientlighet. Acceptans av andras kulturer är väldigt viktigt, vilket kopplas till utmaningar för en mångkulturell skola. Att omsätta skolans uppdrag i praktiken kan medföra en rad olika utmaningar som beskrivs nedan. Bunar (1999:3, s.115) beskriver att lärares inställning till elever skiljer sig beroende på kulturell bakgrund. Detta kan bero på klyftan mellan den officiella och den pragmatiska nivån i den dagliga verksamheten. Den officiella nivån innehåller skolans mål, alltså de demokratiska och liberala samhällenas syn på jämlikhet, vilket kan kopplas till skolans uppdrag om skolans demokratiska roll. Inom den pragmatiska nivån så ska ideologier och mål förmedlas till tjänstemän inom skolan. Dessa ska i sin tur ta hand om de dagliga problem så som skolka, disciplinproblem, kulturella skillnader etc. För att få verksamheten hålla i gång. Bunar (1999:3, sid 116) förklarar att den pragmatiska nivån innehåller problemen och situationerna runt integration och jämlikhet. Det finns ett gap mellan visionerna som är den officiella nivån och praktikerna som är den pragmatiska nivån. Skillnaderna och motståndet ligger inte hos lärarna i skolverksamheten utan det sker istället i samhället där det syns hur det hanteras av den dominerande kulturella och sociala skiktet. Bunar (1999:3, sid 117) berättar att detta tyvärr har lett till att visionerna som är den officiella nivån gjort så att mångkulturalism och den mångkulturella undervisningen blivit förknippat med invandrare som blivit en negativ kategorisering. Dessa skillnader och motstånd gör att den officiella och den pragmatiska nivån hamnar på olika håll.

3.1.2 Språkliga brister

Katarina Andersson och Monica Refinetti vill i sin studie *att vara lärare i en mångkulturell skola*(2001) ta fram ny forskning och öka kunskapen för lärare i mångkulturell skola.

De genomför sex intervjuer med olika pedagoger i verksamheten. Deras mål är att stärka lärarna med hjälp av den slutliga beskrivningen av deras egna arbete i den mångkulturella verksamheten. De vill att lärarna ska kunna ta del av observationen och resultaten i intervjuerna så att de i sin tur kan använda sig av dessa resultat. Andersson och Refinetti(2001) lyfter fram att lärarna kan med hjälp av det slutgiltiga resultatet ändra på undervisningens innehåll i en mångkulturell skola för att gynna elevernas bildning och utveckling. Katarina Andersson och Monica Refinetti (2001, s.5) hävdar att lärarens roll i skolan är att förbereda barn och ungdomar för ett liv i ett mångkulturellt samhälle och detta kan ske genom lärarens förhållningssätt gentemot eleverna och genom sin undervisning. Lärarrollen i en mångkulturell skola handlar mycket om att motivera eleverna till att öka sitt kunnande. En del lärare tycker att det är nyttigt med blandning av elever med olika kulturella bakgrunder men att om de hade barn så skulle de inte vilja ha dem i mångkulturella klassrum. Detta på grund av att det svenska språket brister i klassrummet och skolan(Andersson och Refinetti, 2001 s.5).

Ann Runfors har i *Mångfald, motsägelser och marginaliseringar: en studie av hur invandrarskap formas i skolan*(2003) fördjupat sig i mångfald, migration och etniska relationer. En lärare som Runfors arbetade med sade: "*jag jobbar inte som lärare, jag är lärare*". Lärare i dessa skolor berättade att de anpassar sig efter elevernas förmågor för att i sin tur utveckla målen efter det Hon observerar lärarna under de vardagliga samtalen som sker i klassrummet. Runfors (2003, s.86) fick se att i skolor med flest elever med annan kulturell bakgrund än svensk så är lärarna väldigt engagerade då lärarna kände sig som förebilder för dessa elever. De är både kuratorer, föräldrar, lärare och kompisar.

Lunneblad (2013, s.71) beskriver att en kommunikativ utveckling är ett sätt, för läraren att förändra föräldrarnas synsätt om mångkulturella skolor. Detta är för att se mångkultur på ett helt nytt sätt men också att lärare förändrar sitt synsätt till något nytt och tydligt. Det är nyttigt när lärarna ska på ett klokt sätt förhålla sig till elever med annan kulturell bakgrund än svensk.. Det kan starta från olika berättelser från hemländerna eller vad de brukar göra här hemma i Sverige till högtider som de firar.

Hans Lorentz (2009, s.46) hävdar att i en mångkulturell lärandemiljö så är lärarens främsta pedagogiska uppgift att skapa förutsättningar att kommunikationen mellan eleverna med olika sociala, kulturella eller etniska bakgrunder ska fungera, samt att lärarrollen bygger på till stor

del på att kommunicera. Lärarrollen i en mångkulturell skola handlar mycket om att motivera eleverna till att öka sitt kunnande. Förklaringen till detta är att det svenska språket brister i klassrummet. Genom att använda sig av olikheter som nyckeln till kommunikation med elever och föräldrar så blir det ett positivt mångkulturellt klassrum. Lorentz(2009 s 47) framhäver att lärare kan kommunicera regelbundet med elever och föräldrar och med hjälp av resultaten så samtalen så kan de bygga undervisningens innehåll. Läraren kan ta del av elevernas erfarenheter som kan bygga på en rad olika ämnen så som, religion och historia. Kommunikation är en början på en bättre undervisning och skolgång. Detta sker inte om läraren använder olikhet som tillgång och utgår från elevers förkunskaper.

3.1.3 Ett bristperspektiv

Johannes Lunneblad vill i *Den mångkulturella förskolan: motsägelser och möjligheter*(2013) förklara för läsaren om vad ett mångkulturellt samhälle är och hur det relateras till det mångkulturella klassrummet. Han har arbetat i förskolan med frågan om mångkultur. Anledningen till varför han just väljer förskolan är för att han tycker att lärare ska börja så tidigt som möjligt då barnen är framtiden. Barnen behöver redan vid ung ålder skapa och utveckla respekt för andra kulturer.

Lunneblad (2013, s.25) hävdar att utgångspunkten har varit ett bristperspektiv när lärare har elever med annan kulturell bakgrund än svensk i sin grupp. Det känns bekvämare och de tror att arbetet går smidigare till om de tidigt påpekar bristerna i elevernas arbeten. Bristperspektiv förklarar med noggrant nedan men det Lunneblad(2013) menar är att lärare många gånger känner att elever med annan kulturell bakgrund än svensk behöver lite tydligare hjälp och då tar man till bristperspektiv. Det är när man påpekar bristerna i arbeten istället för att påpeka det som är rätt i arbeten.

Även Doktoranden Johan Hofvendahl berör bristperspektivet i *Noa har inga fel: om bristfokus i skolans utvecklingssamtal*(2006:3).

Hofvendahl(2006:3) inriktar sig på kommunikation i klassrummet och dess konsekvenser. Han har observerat och suttit vid olika samtal där resultat har presenterats på olika sätt. Han har därefter fått se om resultaten får med sig konsekvenser eller möjligheter.

Hofvendahl (2006:3, sid 66) berättar att bristperspektiv är när lärare i klassrummet, fokuserar på brister i elevers arbeten. Detta kan ske vid bedömningar eller betygsättning.

Till exempel vid bedömning av ett skolarbete så bedömer läraren resultaten som "*du har inga fel*" medan inom det motsatta perspektivet, framgångsperspektiv där läraren skulle säga "*du*

har alla rätt". Johan Hofvendahl (2006:3, sid.67) förklarar att när läraren påpekar att eleven inte har några fel så blir fokuset på att fel kunde ha skett. Bedömningen blir inte positiv och många gånger minskas motivationen hos eleven när detta sker. Detta gör att eleven känner sig omotiverad och fokuserar på det negativa, de felen hen hade, istället för de rätt hen hade. När eleven får höra "*du har alla rätt*" kommer eleven att känna sig motiverad och få en positiv känsla till att klara av det moment. Hofvendahl(2006:3, s 67) berättar att lärare många gånger känner att en mångkulturell undervisning blir undervisning för *de andra*. Detta blir ett problem då de elever med annan kulturell bakgrund än svensk blir utpekade som annorlunda och avvikande.

3.2 Möjligheter i mångkulturella klassrum

Inom detta avsnitt presenteras möjligheter i mångkulturella klassrum. Det som uppmärksammas är lärarens demokratiska kompetens, lärarens interkulturella kompetens och elevernas mångfald i erfarenheter.

3.2.1 Lärarens demokratiska kompetens

"Skolans uppdrag är att utveckla demokratisk kompetens hos barn och unga."

Skolverket (2001)

Flera forskare betonar att skolans uppdrag är viktigt att framföra i klassrummet.

En lärare i en mångkulturell skola ska kunna agera som en symbol för skolans demokratiska uppdrag, detta gör läraren genom att arbeta med interkulturalitet det vill säga kunna handskas med kulturmöten i skolan eller kunna förhålla sig till mångfalden i skola och samhället. Med skolans demokratiska uppdraget menar skolverket (2001) att "Skolans uppdrag är att utveckla demokratisk kompetens hos barn och unga."

Caroline Ljungberg är utbildad lärare i SO och arbetar som doktorand på Internationell Migration och Etniska Relationer, vid Malmö högskola. Ljungberg undersöker i *den svenska skolan och det mångkulturella – en paradox?*(2005) om skolans värde- och normförmedling i en mångkulturell kontext. Ljungberg(2005 s 25) beskriver att lärarens uppdrag är att handla efter demokratiska kompetenser där läraren ska hjälpa eleverna påverka undervisningens innehåll för att på bästa sätt anpassa sig efter elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Ljungberg(2005 s 26) framhäver att lärarens demokratiska kompetens kan relateras till regelbunden kontakt med elever och föräldrar. Där de kan på ett demokratiskt vis mötas i

mitten men ändå ge eleverna den bästa möjliga utbildningen. Ljungberg (2005, s.87) menar att lärarna bör vara öppna för att ändra på undervisningens innehåll så att det kan relateras till elever med annan kulturell bakgrund än svensk.

3.2.2 Lärarens interkulturella kompetens – kunskap om andras kulturer

Katarina Andersson & Monica Refinetti (2001, s.40) förklarar att lärare med annan kulturell bakgrund än svensk har det lättare att arbeta på en mångkulturell skola än de svenska lärarna eftersom de delar elevernas och föräldrarnas förförståelse. Den svenska läraren har inte alltid den förståelsen och då kan respekten i relationen bli jobbig. Andersson & Refinetti (2001, s.41) betonar att lärarna i både mångkulturella skolor och "svenska" skolor ska använda sig av olika metoder som gör att de kan närma sig olika situationer positivt. Dessa metoder kan vara att olika lärare kommunicerar och använder sig utav varandras metoder för att få till en positiv miljö i klassrummet. Det som Andersson & Refinetti(2001) beskriver med att vissa lärare har det lättare än andra är med största sannolikhet sant i många skolor. Att vara rädd för att fråga om hjälp blir en stor utmaning i arbetet om det mångkulturella klassrummet. Istället bör lärarna hjälpa varandra så att respekt skapas i skolan, det blir enklare att utföra positiva undervisningar och utmaningarna minskas mellan läraren och eleverna.

Hans Lorentz (2009, s.115) betonar att en av de viktigaste uppgifterna för en lärare idag är att skaffa sig interkulturell kompetens, som är förmågan att kunna kommunicera i interkulturella situationer och att kunna använda sig av en rad olika kulturella situationer. Inom den interkulturella kompetensen handlar det om att människor från olika kulturer kan kommunicera med varandra även om de följer sina egna mallar och kulturer.

Lorentz (2009, s.116) förklarar att när läraren skaffar en interkulturell kompetens kan hen tala med olika individer inom skilda kulturer med förståelse där gemenskap skapas. Något som är viktigt inte bara för att kunna förstå sig själv som lärare i en mångkulturell skola utan även för att kunna föra detta vidare till dagens elever med annan kulturell bakgrund än svensk.

Interkulturell kompetens kan en lärare skaffa sig genom kulturanalytiskt perspektiv och interkulturell kompetens kan förklaras närmare som attityder, kunskaper och färdigheter och detta är något som alla lärare sysslar med i sin vardagliga verksamhet.

Professorn Lahdenperä har i *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald(2008)* talat mycket om interkulturell pedagogik och om hur det relateras till det mångkulturella klassrummet. Forskningen riktar sig bland annat till framtida lärare då den interkulturella pedagogiken är något som är positivt och bra att lära sig om och använda i klassrummet.

Hon förklarar i forskning om hur skolan kan utvecklas på många sätt till en god interkulturell lärande miljö. Interkulturalitet är ett begrepp som koncentrerar på kvalitativa och värdemässiga aspekter på kulturmöten. Det finns ett antal etiska värden som förekommer inom interkulturalitet. Dessa är ömsesidig respekt, tolerans, jämlikhet, demokrati och social rättvisa enligt Lahdenperä (2008, s.24). Dessa normativa och moraliska aspekter tar fasta om man kan leva med mångfald utifrån demokratiska värden som jämställdhet och respekt för andra människor. Detta brukar oftast förknippas med lärarens egen förmåga att tillfredsställa olika kulturmöten som har störst betydelse för varje enskild elev.

Ett interkulturellt perspektiv i undervisningen kan ge eleverna styrka i sina förkunskaper, samtidigt kan det stimulera dem till bättre presentationer. För att förstärka lärarna så att de kan utveckla det interkulturella perspektivet i sin undervisning bör följande förutsättningar uppfyllas enligt Andersson och Refinetti (2001, s.41). I första hand så behöver lärarna tid, det finns inte alltid tid för pedagogiska och didaktiska samtal. Lärare har fått fler arbetsuppgifter därför har tiden för reflektion och samarbete förminskats. Lärarna kräver att få ett tydligt pedagogiskt ledarskap samt tydligare regel om hur elever ska uppföra sig mot varandra och mot lärare. Lärarna behöver kontinuerlig vidareutbildning, en kunskap om andra länder och kulturer. Detta kan man få genom föreläsningar och studieresor.

Andersson och Refinetti(2001, s 5) förklarar att det finns fyra motiv som behövs för den interkulturella kompetensen som skrivs i rapporten *interkulturell utbildning i det mångkulturella samhället*(skolverket,1995, s 52).

Dessa fyra motiv är etiska, samhälls- och arbetsmarknadsrelaterat, elevernas personliga motiv och formella motiv. Först och främst så bör läraren undervisa och lära eleverna om etik. Alltså normer, regler och liknande som finns i klassrummet. Samhällets kategorisering av elever med annan kulturell bakgrund än svensk spelar stor roll i den interkulturella kompetensen.

3.2.3 Elevernas mångfald i erfarenheter

Hans Lorentz(2009 s 47) förklarar att olikheter är en ingång till social interaktion och interkulturell kommunikation. Elever kan ta del av varandras erfarenheter. De kan till exempel tala om deras hemländer om de är födda i andra länder eller om vad för mat de äter hemma. Detta är inte bara roligt utan det är också lite historia & religion. Man bildar en

kunskap om varandra och om de olika länder och kulturer. Om läraren väljer att använda olikheter som tillgång så förklarar, Lorentz(2009 s 47) att detta är ett sätt att börja på. Hultinger och Wallentin betonar i *Den mångkulturella skolan*(1996) att det är viktigt för lärare att använda sig av elevers förkunskaper. Läraren bör ta till sig vad eleverna har för erfarenheter och vad för olikheter det finns i klassrummet. Läraren kan i sin tur använda elevernas erfarenheter och olikheter som en tillgång i klassrummet och bygga på elevernas kunskap(Hultinger och Wallentin 1996, s 54).

Runfors (2003, s.23) beskriver att ett konstruktivist perspektiv är när människor bildar sin kunskap i interaktion med andra människor och situationer. Till exempel när läraren undervisar elever om religion och eleverna arbetar med läraren samt böcker så att hen bildar sin kunskap om religion. Det är alltså de sociala relationerna som är viktigast. Det är viktigt att titta på dessa relationer från lärarens perspektiv då man i sin tur kan förändra situationerna och anpassa sig efter elever med annan kulturell bakgrund än svensk på bästa möjliga sätt. Runfors (2003, s.15) studerade främst lärare och deras samspel med elever på djupet då hon studerade dem under fyra terminer. Vid olika observationer i en skola, såg Runfors att lärare blandade elever i olika grupper, de blandade elever med svensk bakgrund och elever med annan kulturell bakgrund än svensk i dessa gruppen, det fanns inget som heter olikhet i lärarens klassrum. Utan alla sågs som "vanliga" elever.

Det som tidigare beskrevs som konstigt kan relateras till något roligt hävdar Lunneblad (2013, s.125) där lärare kan utgå från elevernas olika kulturer. Lärare kan ha en så kallad mångkulturell undervisning som i princip betyder att eleverna har olika kulturella bakgrunder där de har särskilda vanor och tankesätt som ibland skiljer sig från klasskamraterna. Istället för att göra detta till en olikhet så väljer läraren att föra samman skillnader till en helhet där eleverna kan diskutera mångkulturalitet. Där de berättar om den personliga historien hos var och en, denna sorts undervisning har sina rötter i elevernas kulturer.

Lunneblad (2013, s.129) fastställer att alla lärare bär ansvar för att inkludera eleverna i undervisningar i den mångkulturella pedagogiska verksamheten.

4. Analys

4.1 Lärarens demokratiska och interkulturella kompetens

Lorentz(2009) och Andersson och Refinetti(2001) lägger större tonvikt på att en lärare ska vara en förebild och agera och hjälpa eleverna inom den mångkulturella undervisningen.

Lorentz (2009 s. 24) påpekar att en lärare ska kunna ses och agera som en symbol för skolans demokratiska uppdrag genom att arbeta med interkulturalitet, som är att kunna handskas med kulturmöten i skolan. Andersson och Refinetti (2001) säger att läraren ska ses som en kulturbärare som ska integrera kultur i sin undervisning.

I Lgr 11 står det att *”Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället.”*

Detta berör både Andersson och Refinetti (2001) och Lorentz (2009).

Andersson och Refinetti (2001) lyfter även fram att skolan ska bjuda på en positiv miljö, en krävande kursplan samt respekt för elevernas språk och kultur. Skolans mål är att erbjuda eleven en positiv miljö samt respekt oavsett var man kommer från eller vad man har för bakgrund. Lgr 11 lyfter fram att individens okränkbarhet, frihet och integritet samt alla människors lika värde, solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska framställa och förmedla. Allt handlar om respekt, varje elev och lärare ska få den respekt de förtjänar oavsett bakgrund eller etnicitet.

Dock betonar Lorentz(2009 s 115) att det är viktigt att veta att det inte är lätt att vara lärare och undervisa om demokrati eftersom allt vara lärare handlar om att gå in i relationer med andra människor och med detta menar Lorentz (2009 s 115) att lärarens uppdrag inte enbart handlar om att undervisa om demokrati. En lärares olika arbetsformer och metoder samt relationen till eleverna ska också formas av ett demokratiskt perspektiv och förhållande. Skolans demokrati uppdrag återkommer oftast i skolans läroplaner och genom skolans värdegrund betonas vikten av en demokratisk praktik som återkommer i många av skolans ämnesbeskrivningar, skriver Lorentz (2009). Detta kan kopplas till lgr 11 där det skrivs att *”Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.”*

Medan Lorentz(2009) lyfter fram att det kan vara utmanande med skolans uppdrag så påpekar Andersson och Refinetti(2001) att läraren ska kunna skapa en positiv miljö med hjälp av skolans uppdrag.

Andersson och Refinetti (2001) skriver att interkulturalitet handlar om respekt, ömsesidig lärande samt en medvetenhet om den egna kulturella bakgrunden. Ställer man frågan om hur en lärare skulle kunna agera som symbol för skolans demokratiska uppdrag, får man svaret genom sitt sätt att arbeta med interkulturalitet, där hens sätt att handskas med kulturmöten i skolan samt hur hen förhåller sig till mångfalden i skolan och samhället. Interkulturalitet är

dock ett begrepp som kan tolkas på olika sätt, Lorentz (2009) tolkar begreppet som något som placerar kvalitativa och värdemässiga aspekter på kulturmöten, sedan finns det en del etiska värden som framkommer inom begreppet som jämlikhet och ömsesidigrespekt.

Dessa moraliska och normativa aspekter förklarar om man kan leva med mångfald utifrån demokratiska värden. Man kan säga att det är lärarens egen förmåga att handskas tillfredställande men olika kulturmöten som har betydelse för varje enskild elev.

Detta kan jämföras med Nihad Bunars(2009) studie där han framhåller att skolans uppdrag ibland inte framhävs i den svenska skolan utan de selektiva utnyttjande leder till etniska och social segregation samt fördjupande orättvisor i samhället. Det finns elever som själva har valt att stanna kvar i stigmatiserade skolor, men arbetarklassens och minoriteternas barns får handskas skolans rykte samt arbetsförutsättningar, genom den försämrade ekonomin. Även egna chanser till en likvärdig skolgång som ytterligare försämras.

Bunar beskriver i *nyanlända och lärande*(2010) dock jämföringsvis att lärare kan handla från olika förhållningssätt i mångkulturella klassrum. Han tar upp *kulturkompetens*, där man synliggör den egna kulturens sida och omedvetna värderingar samt öka förståelsen för andra kulturella värderingar(s. 31) *Demokratiska förhållningssätt*, som står för att fostra till tolerans och respekt och förbygga fördomar, mobbing samt diskriminering. *Tillgång till samhällsspråket*, att den enskilda eleven, oavsett bakgrund ges möjligheter att få tillgång till att utveckla samhällets språk, svenska(2010 s 31). Sist har vi *modersmåls erkännande*, där en enskild eleven oavsett bakgrund ges möjligheter till att bevara och utveckla modersmålet samt kunna det som redskap för lärandet. Genom att tänka på dessa olika förhållningssätt så kan läraren skapa en positiv mångkulturell miljö i klassrummet.

Det finns olika strategier för inom interkultur. Andersson och Refinetti(2001 s 5) förklarar att det finns fyra motiv som beskrivits i kapitel 3. Dessa var etiska, samhälls- och arbetsmarknadsrelaterat, elevernas personliga motiv och formella motiv. För att framföra en positiv interkulturell strategi i klassrummet så är dessa fyra motiv viktiga att utgå ifrån. Då eleverna bland annat lär sig att samarbeta och ta del av varandras erfarenheter.

Detta kan jämföras med Lunneblad(2013 s 26) där han förklarar att interkulturell kompetens är viktig då läraren ska handla och agera korrekt. Men ett korrekt sätt kan vara någon annans felaktiga sätt så detta kan ibland bli lite förvirrande. Ett stort problem som sker ofta i

mångkulturella skolor, är att när en ny elev ska börja i klassrummet så får läraren snabbt information från rektorn om att eleven har annan kulturell bakgrund än svensk.

Där är man igen tillbaka till olikheter mellan elever. Istället kan rektorn låta bli att ge den sorts information till läraren och låta läraren bilda sin egen uppfattning om elevens kulturella bakgrund. Om det inte var för rektorn så kanske läraren inte ens uppfattar eleven som en med annan kulturell bakgrund än svensk.

Detta kan kopplas till när läraren som Lunneblad(2013 s 27) menar, agerar enligt den interkulturella pedagogiken och tar till sig strategierna så bör läraren agera positivt direkt och bortse från kategoriseringen. Interkulturell undervisning är viktig för att skapa en positiv atmosfär för elever med annan kulturell bakgrund än svensk.

Detta kopplas i sin tur till Andersson och Refinetti (2001, s 40) där de belyser att olikheterna mellan lärare och elever kan bli en tillgång också där lärare med annan kulturell bakgrund än svensk kan bli en tillgång till undervisningar. Många gånger får läraren med annan kulturell bakgrund än svensk större respekt från eleverna än en lärare med svensk bakgrund. Andersson och Refinetti(2001 s 40) påpekar att detta kan relateras till att den "svenska" läraren visar att elever med annan kulturell bakgrund än svensk är "de andra" medan lärare med annan kulturell bakgrund än svensk inte gör det. Detta motsäger sig vad de interkulturella strategierna vill åt när de vill sammanföra skillnader. Som Andersson & Refinetti(2001) belyser så behöver möjligtvis lärare från alla olika kulturer samarbeta för att skapa en atmosfär där lärarna vill hjälpas åt för att få bort olikheterna och få till likheterna, vilket är en viktig pedagogisk strategi. Det viktiga är att vara öppen som lärare och inte vara igenstängd i tidigare tänkanden. Det är alltid positivt att lära sig nytt om andra och utvecklas i sin bildning.

4.2 Mångkulturella utmaningar

Nihad Bunar(2001) förklarar att segregation kan leda till olika nivåer av utmaningar i den pedagogiska verksamheten. Medan Ann Runfors(2003) betonar att lärare inte alltid hjälper till vid de olika utmaningarna, utan att de ibland startar segregation i klassrummet då de kan särskilja på eleverna beroende på bakgrunder. En tredje forskare Caroline Ljungberg(2005) beskriver att lärarens osäkerhet kan bli ett stort problem och det blir i sin tur en utmaning för lärarna i framtiden. Detta kan jämföras med Hultinger & Wallentin(1996) framhävnings om att utmaningar kan minskas om lärare har regelbunda informella möten mellan lärare och elever,

vilket hjälper dem att leda till relationer i den pedagogiska verksamheten som leder i sin tur till att lärarens osäkerhet och okunskap om mångkultur minskar.

Nihad Bunar(1999:3, s 128) förklarar att en utmaning kan vara att olikheter blir centrum i frågan om mångkultur i verksamheten. Olikheter kan betyda olika saker men i den svenska skolverksamheten så handlar olikheter främst om vad som är svenskt och vad som inte är svenskt. Mångkultur blir stigmatiserande och kulturerna får skilda värden. Eleverna som har annan kulturell bakgrund än svensk särskiljs som olika än eleverna med svensk bakgrund. Nihad Bunar diskuterar detta i sin studie *skolan mitt i förorten: fyra studier om skola, segregation, integration och multikulturalism*(2001) där han menar att detta kan bero på segregationen som tidigare skett i samhället. En segregation är en process som i sin tur leder till att olika folkgrupper separeras från varandra. Segregationen kan bero på social status, ras, etnisk tillhörighet, religion, kulturella tillhörigheter etc. Segregationen leder i sin tur till olikheterna som sker i skolorna som blir en utmaning för verksamheten(Bunar 2001, s 71). När elever integreras i skolor kan det bli en stor segregation och olikheter kommer in i bilden. Den största utmaningen för läraren här blir att få eleverna att samarbeta och få dem att känna sig likvärdiga samt att deras kulturer har likheter. Bunar(2001, s 72) talar om att segregationen kan leda till stora problem i skolorna om inte lärarna tar tag i det och diskuterar med föräldrarna för att få en positiv social relation där de kan tala om hur de kan framhäva kulturerna värden. Här påpekar Bunar(2001, s 73) att lärares osäkerhet kan synas om det inte går till på rätt sätt. Det är otroligt viktigt för lärare att inte bli osäkra när de får sina utmaningar utan istället arbeta sig fram för att få bort olikheterna och stigmatiseringen.

Detta kan jämföras med Ann Runfors(2003) när hon syftar på att lärare inte alltid väljer att stigmatisera det mångkulturella utan att lärare ibland vill ge möjligheter till de så kallade "invandrarbarn" när de istället är elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Men här ser vi direkt att kulturernas skilda värden kommer in i bilden igen. För att särskilja på elever så väljer de att kalla eleverna med annan kulturell bakgrund än svensk för "invandrarbarn". Flera elever med annan kulturell bakgrund än svensk påpekar detta i Nihad Bunars studie (2009, s 30) där han diskuterar stigmatiseringen i mångkulturella skolor. Dessa elever berättar att det finns ett "vi" och "dom" perspektiv. Detta blir en utmaning för lärare att försöka motverka detta perspektiv då det både blir stigmatiserande med elever med annan kulturell bakgrund än svensk med också olikheter mellan eleverna där kulturerna får skilda värden. Bunar (2009, s 30) reflekterar om hur en elev kan identifieras som svensk och hur en

elev kan identifieras en elev med annan kulturell bakgrund än svensk.

Är detta lärarens uppgift? Måste läraren göra detta? Det är en del frågor som läraren kan vara osäker över men som också inte ska läggas ner mycket tid på dock så sker det väldigt ofta.

Bunar (2009, s 114) berättar att samhällets stigmatisering av mångkultur kan vara roten till utmaningarna för läraren då områdets status kan "förstöra" för skolans rykte.

Detta kan kopplas till Runfors(2003) studie där hon påpekar att lärare ibland inte reflekterar över att elever med svensk bakgrund kan ha en annan kulturell bakgrund samtidigt. En elev som är född i Sverige och har svenska föräldrar kan ha annan kulturell bakgrund än svensk, kanske på grund av en farförälder eller liknande. Jämföringsvis framhäver Bunar(2009, s 156) betydelsen av sociala relationer med föräldrar där samarbetet kan gynna utvecklingen för eleverna med annan kulturell bakgrund än svensk. Den sociala relationen med föräldrar gör så att samarbetet får dem att känna sig bekväma med utvecklingen hos deras barn vilket gör att olikheterna minskas.

Bunar(1999:3, s114) förklarar att själva begreppet mångkultur är stigmatiserande främst på grund av samhället och politiker. En skola med cirka 80 % elever med annan kulturell bakgrund än svensk kan framstås som så kallad problemskola. Bunar(1999:3, s 114) anser att om inte samhället var så fastställda vid kulturernas skilda värden så skulle det inte existera olikheter mellan eleverna i skolan. Stigmatiseringen av detta begrepp kan i sin tur leda till främlingsfientlighet. För att lärarna ska få eleverna att känna sig bekväma så blir det ett stort problem när olikheter mellan elever med svensk bakgrund och elever med annan kulturell bakgrund än svensk sker i klassrummet.

Katarina Andersson och Monica Refinetti(2001, s 5) påpekar att kulturernas skilda värden kan motsäga sig den förberedningen som lärare behöver göra inför elevernas plats i ett modernt mångkulturellt samhälle. Men olikheter kommer in i bilden igen när man ser i Nihad Bunars forskning (2001, s 67) där många föräldrar inte vill ha sina barn i mångkulturella skolor. Detta blir en stor utmaning för lärarna då det kan bli svårt att förändra föräldrarnas bild på olikheterna och på skolan. Föräldrar vill helst ha sina barn i så kallade svenska skolor med flest elever med svensk bakgrund. När detta sker så blir det mångkulturella utmaningar när det gäller språket också. Det viktigaste är att blanda ihop eleverna så att de lär sig av varandra. Att blanda ihop elever med olika kulturella bakgrunder kan kopplas tillbaka till Hultinger och Wallentin(1996), där de framhäver att olikheter kan skapa motivation.

De menar att läraren kan blanda ihop elever med olika kulturella bakgrunder i grupper och på så vis kan de ta lärdom av varandra och bygga på sin kunskap.

Men om det är cirka 90 % elever med annan kulturell bakgrund än svensk så kan språket skilja sig jämfört med en klass där det är 90 % elever med svensk bakgrund. Detta kan återkopplas till när Bunar(2001, s 67) förklarar att det blir en utmaning för lärarna att anpassa sig efter elevernas individuella behov.

Som det tidigare nämnts i Bunars (1999:3) forskning så är mångkultur ett stigmatiserande begrepp. Vilket har gjort lärare osäkra för hur de ska föra en utvecklande och lärorik undervisning. Ljungberg (2005, s 183) påpekar att osäkerheten leder till att lärarna använder sig av bristperspektiv när de ska bedöma eleverna. Bristperspektiv är när lärare påpekar och utgår från bristerna i elevernas skolarbeten. Istället för att till exempel utgå från framgångsperspektiv där läraren utgår från höjderna i elevernas skolarbeten. Ljungberg (2005, s 184) framhäver bristperspektiv kan leda till ännu mer osäkerhet för lärarna då eleverna känner sig uttittade och osäkra på grund av det återgående utpekandet av brister i skolarbetet istället för att förhöjas för det eleven gjort rätt och bra.

Så som det nämns i Bunars studie (2009, s 214) där han studeras olika skolor om hur mångkulturen fungerar i olika skolor runt om i landet så förklarar flera elever annan kulturell bakgrund än svensk att de skulle vilja bli kompletterade med elever med svensk bakgrund då de lär sig av varandra. Kommunikationen kan tyvärr brista vilket leder till att det inte sker. Alltså behöver deras lärare skapa förutsättningar för kommunikation för att om läraren talade med dessa elever så skulle eleverna känna att de hade något att komma med om. Men tyvärr så känner de att de inte har någon talan om sådant eller att någon slags kommunikation sker i klassrummet. Detta förstör i sin tur för de interkulturella pedagogiska strategierna för att läraren måste skapa en kommunikation i klassrummet där de kan lära sig av varandra. Detta gynnar alla elever, inte bara elever med annan kulturell bakgrund än svensk utan också eleverna med svensk bakgrund.

4.3 Olika förhållningssätt till möjligheter i mångkulturella klassrum

”Vi” och ”de” har varit ord som skiljer mellan elever med annan kulturell bakgrund än svensk och med svenska elever. Elever med annan kulturell bakgrund än svensk är de som sägs vara ”de” och svenska elever är ”vi”. Lunneblad (2013, s 25) betonar att lärare har handlat från ett

bristperspektiv vid undervisningen med elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Men detta leder dock i sin tur till att läraren har omedvetat skapat en undervisning där ”de andra” blir utpekade.

Lunneblad (2013 s.26) förklarar dock det finns ett sätt att förändra den mångkulturella verksamheten är att lärarna ska ta till sig interkulturell pedagogik. Inom interkulturell pedagogik så handla och agerar läraren, vilket skulle underlätta deras arbete med att arbeta och undervisa elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Det gör att man får full förståelse av de mångkulturella elevernas bakgrunder. Interkulturell pedagogik brukar förknippas med att det syftar till respekt, tolerans och jämlikhet vilket alla lärare ska ha med sig till sina klassrum. På så sätt skapar läraren ett positivt förhållningssätt till mångkulturella klassrum.

Forskare förklarar att i mångkulturella skolor är lärarna väldigt engagerade och insatta i de problem och utmaningar som sker i klassrummet. Medan en annan forskare förklarar att lärare med annan bakgrund än svensk har det ännu enklare att anpassa sig efter elever med annan kulturell bakgrund än svensk då det är enklare att förstå utmaningarna som sker.

Som lärare ska man vara väldigt motiverade i klassrummet, detta gör att eleverna presterar bättre i skolan och de känner att det finns någon som tror på att de kan klara av skolan.

Hultinger och Wallentin(1996 s 54) betonar att elevers förkunskaper är viktiga att använda sig av. Detta leder till att elever känner sig motiverade och engagerade då känner igen sig i arbetet de studerar vid tillfället. Genom att inkludera eleverna i undervisningens innehåll så kan läraren hjälpa eleverna bygga på sin kunskap och de kan också utvecklas på bästa möjliga sätt. Detta kan jämföras med Hans Lorentz(2009) där han också så som Hultinger och Wallentin(1996) framhäver att det är viktigt att läraren använder olikheter som ett sätt för eleverna att utvecklas under studiens gång. Tidigare erfarenheter i livet blir en tillgång. Till exempel om en elev har kulturella bakgrunder från Afrika så kan hen berätta om var Afrika ligger. Vad för maträtter hen äter hemma, vilka landskläder som används och vad för språk hen pratar. Både i Hultinger och Wallentin(1996) samt Lorentz(2009) så läggs det tonvikt på att elever blir motiverade och utvecklas när de får använda sina egna erfarenheter som en språngbräda till en bra och positiv utveckling i klassrummet.

Detta kan i sin tur kopplas till Runfors(2003) studie där hon observerade skolor där lärare var väldigt engagerade i skolor med flest elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Dessa

engagerade lärare berättade att de anpassar sig efter vad eleven kan och dess förmågor. Detta leder i sin tur till att man kan utveckla målen efter det. Runfors(2003) fick i sina observationer se att lärare blandade elever i olika grupper med olika kulturella bakgrunder. Detta ledde i sin tur till att olikhet inte existerade i klassrummet utan alla såg istället som ”vanliga” elever. Detta kan självfallet bero på vad för lärare som undervisar eleverna. Då vissa lärare inte blandar ihop elever på samma sätt som Runfors(2003) förklarar, och det kan vara en anledning till varför elever ibland inte har någon motivation i klassrummet.

Men Reich och Broman betonar i *Den svenska skolan i det mångkulturella samhället: konsekvenser för lärarutbildningen*(2000) att vissa lärare har det mycket lättare att arbeta i mångkulturella klassrum och dessa är lärare med annan kulturell bakgrund än svensk, eftersom de kan ha delat samma erfarenheter. Sedan kan inte en lärare allt om elevernas kulturella bakgrund och här syftar Reich och Broman (2000) på lärare med svensk bakgrund. Men om de visar i god vilja att de är villiga att lära sig så kan de förtjäna den respekt de vill ha. ”*Den mänskliga relationen mellan lärare och elev är ju kärnan i undervisningen.*” Andersson och Refinetti (2001, s 40)

Eva- Stina Hultinger & Christer Wallentin (1996) vill däremot ta upp och jämföra det med informella möten mellan lärare och elever. Informella möten är det som sker utan fastställda tidpunkter, till exempel i skolgården, när läraren går runt i klassrummet etc. För att få utmaningen att istället bli något positivt så framhäver Hultinger & Wallentin(1996) att informella möten mellan lärare och elever kan leda till personliga och sociala relationer mellan lärare och elever som i sin tur gör att lärarens osäkerhet minskar. Vilket i sin tur leder till att utmaningen försvinner.

Detta kan relateras till det som kan läsas i Andersson och Refinetti(2001, s 12) där det betydelsefullt och grundläggande att skapa ömsesidig respekt och förståelse i klassrummet. Lärare bör förändra synsättet på elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Så som Lunneblad (2013 s 27) fastställer så ska alla undervisningar innehålla interkulturell undervisning där man hjälper alla elever oavsett bakgrunder där de kan lära sig från varandra och där läraren kan lära sig av eleverna. Om inte läraren använder sig utav förmågorna respekt, tolerans och jämlikhet som nämns i Lunneblad(2013 s 28) så kommer inte den interkulturella pedagogiska undervisningen kunna uppnås utan då motsäger man sig den istället.

Bland det viktigaste inom en framgångsrik interkulturell undervisning är kommunikation. Hans Lorentz(2009 s 46) anser att kommunikation blir kvalifikation som bör uppnås när läraren använder sig utan en interkulturell pedagogik. När elever kommunicerar med sin lärare så skapas det en öppen atmosfär där de kan samarbeta om olika beslut och situationer. För att skapa förutsättningar så bör läraren motivera sina elever och det sker bland annat genom att ta till elevernas egna erfarenheter. Elevernas olikheter blir likheter när läraren skapar denna förutsättning för kommunikation. Lorentz(2009 s 47) påpekar att eleverna i klassrummen som är positiva till en öppen kommunikation ökar motivationen till en utvecklande bildning då det är väldigt värdefullt för eleverna att lära sig av varandra och lära varandra. Det är viktigt att kommunicera med eleverna men kommunikationen med föräldrarna är nästan lika viktig.

Detta kan kopplas till Nihad Bunars(2001 s 67) där han förklarar att lärare bör tillåta föräldrarna att ha en åsikt om elevernas skolgång. Många gånger så har föräldrarna nyttiga åsikter och förslag om hur elevernas skolgång kan förbättras. Detta är otroligt viktigt inom den interkulturella pedagogiken då det blir väldigt svårt att skapa en kommunikation med elevernas om läraren samtidigt inte samarbetar med föräldrarna.

Om man jämför med Lunneblad (2013 s 71) så kan kommunikationen med föräldrarnas kompletteras med kommunikationen med eleverna. Läraren kan vara omedveten om elevernas kompetenser men vid kommunikation med föräldrarna så kan detta öppnas upp. Men det är viktigt för läraren att vara öppen för kommunikation, om man inte är det så kan man inte ta till sig de interkulturella pedagogiska strategierna. Så som Lunneblad (2013 s 107) kan det bli en mångkulturell undervisning. En mångkulturell undervisning är när läraren tar till sig alla de olika erfarenheter och kulturella skillnader samt likheter som sedan kompletterar undervisningen som sker. Eleverna blir då stimulerade och motiverade till fortsatt positiv utveckling. Detta relateras till olikheter som nämnts tidigare i uppsatsen där olikheter blir istället likheter vid mångkulturell undervisning.

Detta kan kopplas till Andersson & Refinettis studie (2001, s 41) där det framhävs att det interkulturella perspektivet hjälper eleverna med sina förkunskaper så det i sin tur blir bättre presentationer. För att få elevernas förkunskaper att gynna undervisningen så bör läraren få tid till pedagogiska och didaktiska samtal där man kan reflektera och samarbeta. Läraren kan lära sig mycket om elevernas förkunskaper, bland det värsta som kan ske inom den interkulturella pedagogiken är när förkunskaperna bortses och läraren inte kommunicerar med eleverna.

Positiviteten och motivationen försvinner när det istället ska bli en självklarhet att läraren ska utgå från elevernas förkunskaper. Att sammanföra skillnader kan jämföras med elevernas förkunskaper då eleverna kan lära sig av varandra och få olikheterna att bli en tillgång i undervisningen.

Hans Lorentz (2009) betonar att det är viktigt att som lärare undervisa om de olikheterna så att det blir en social interaktion och interkulturell kommunikation. Ett exempel är vid undervisning om olika länder där läraren talar om till exempel Turkiet & Spanien. Vart landet ligger och vad som är specifikt för detta land gällande till exempel maträtter, landskläder etc. För sammanföra skillnader så kan läraren här ta hjälp av eleverna så som Lorentz(2009) påpekar de kan berätta om deras mångkulturella bakgrunder och jämföra om det finns liknande maträtter etc. Detta blir både roligt för eleverna samtidigt som det är lärorikt och utvecklande. Detta kan jämföras med Bunars (1999:3 , s 116) där han påpekar att lärarens ska belysa de kulturella skillnaderna istället för att motsäga sig de. När läraren gör på detta sätt menar han att det blir en positiv atmosfär och det man trodde var olikheter blir istället likheter.

5. Slutsatser

5.1 Vad säger forskningen om hur en lärare ser på sitt arbete i mångkulturella skolkontexter?

Forskningen säger att vissa lärare skiljer mellan sina elever, elever med annan kulturell bakgrund än svensk kallas för ”de” eller ”avvikande” och svenska elever kallas för ”vi” eller ”normala”. Det blir mycket ”vi” och ”de” i skolan och detta ses som ett problem eftersom elever med annan kulturell bakgrund än svensk blir utpekade som annorlunda. Vilket kan leda till att eleverna som blir utsatta för sådant känner sig utstötta i samhället. Detta kan även leda till bristperspektiv som Lunneblad (2013 s.25) tar upp och detta är när en lärare har elever med annan kulturell bakgrund än svensk i sitt klassrum eller grupp.

Läraren ser på sitt arbete i mångkulturella skolkontexter på olika sätt. En del lärare handlar efter den interkulturella pedagogiken, där de ska respektera olika kulturer. Lärarna ska då se på sitt arbete som något positivt där de utvecklar elevernas skolgång. Andra lärare tycker att arbetet är komplext och handlar istället efter bristperspektiv, då det ibland framställs som den enklaste vägen. Men i verkligheten är det inget som gynnar eleverna. Eftersom interkulturell

pedagogik syftar till respekt och jämlikhet så är det viktigt att läraren har med sig det in i klassrummet. Det är även bra när en lärare förhåller sig till sina elever genom att ta till sig de olika perspektiven för att kunna anpassa sig. Om läraren inte anpassar sig till de olika perspektiven kan det leda till att eleverna flyttar till andra skolor.

Läraren ser elever med annan kulturell bakgrund än svensk oftast som problematiska och detta leder till att de sker grupperingar i klassrummet. Det är viktigt att en lärare använder sig av interkulturell pedagogik i klassrummet.

Läraren i klassrummet ska behandla och se alla elever likadant i klassrummet samt vilja att alla elever oavsett bakgrund ska nå den högsta möjliga nivån. Runfors (2003) berättar att i en del skolor som hon observerade var lärarna mycket engagerade när det gällde elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Lärarna anpassade sig efter elevernas förmågor och utvecklade målen efter dem. Detta är mycket viktigt, att kunna anpassa sig efter elevernas förmågor och sedan utveckla de på bästa sätt. En lärare skall även vara väldigt motiverande och stöttande i ett klassrum, detta gör att eleverna presterar bättre och känner att de kan klara av skolan.

5.2 Vad framstår som de största utmaningarna i dessa sammanhang?

De centrala pedagogiska utmaningarna i en mångkulturell kontext är flera olika men som är alla lika viktiga att förhålla sig till.

En av de största utmaningarna är stigmatiseringen av elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Som det nämnts tidigare så har elever med annan kulturell bakgrund än svensk kategoriserats som invandrare. Men det är inte den enda utmaningen med detta utan skolor som har ett stort antal elever med annan kulturell bakgrund än svensk får en dålig status i samhället som påverkar elev siffran. Det är inte bara samhället som stigmatiserar den mångkulturella skolan utan läraren kan göra det. Det märks när forskningen gång på gång beskriver att lärare använder sig ofta av bristperspektiven som tidigare förklarats. Detta sker så klart inte endast hos elever med annan kulturell bakgrund än svensk utan också hos "svenska" elever. Hofvendahl(2006) fastställer att många läraren inriktar sig mot bristerna som skett eller som de tror sig ske i framtiden istället för att uppmuntra eleverna till att nästa gång så går det bättre. När läraren gör på detta sätt så blir utmaningen i sin tur hur man ska motivera eleverna till utveckling och en positiv utbildning. Om en elev med mångkulturell

bakgrund gör bra ifrån sig och får 15 rätt av 17 möjliga på ett prov men läraren påpekar att "*du har 2 fel*". Vad tänker eleven på här? Jo, de 2 felen, och det är helt fel om man vill motstå den stora utmaningen som är stigmatisering.

Språket är en utmaning i den mångkulturella kontexten, där läraren och eleven ibland inte förstår varandra eller vad de vill ha ut av sin utbildning. När läraren och eleven inte kan kommunicera på ett framgångsrikt sätt så leder det till negativa resultat såsom eleven saknar motivation eller liknande. Det är en utmaning att använda sig av föräldrar med mångkulturell bakgrund så att det blir en tillgång. För att förstå varandra på ett utvecklande och positivt sätt så behöver läraren att öppna upp sin repertoar och tillåta föräldrar att ha åsikter om vad eleven kan behöva. Osäkerheten blir en stor utmaning för lärare vid undervisning eller när läraren vill anpassa sig efter elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Med osäkerhet menas det att läraren inte vet hur hen ska ta sig an de olika situationerna eller problem som sker i verksamheten. Detta kan jämföras med kommunikationen och samarbete med föräldrar. Om läraren är osäker på hur hen ska hjälpa och motivera eleverna samtidigt som kulturens skillnader och olikheter ska kombineras i undervisningen så behöver läraren samarbeta med föräldrarna där kommunikationen är positiv.

5.3 Vad lyfts fram i forskningen som centralt för framgångsrik interkulturell undervisning?

En god kommunikation är viktig för att nå framgång, som det nämnts tidigare i uppsatsen behöver läraren skapa förutsättningar mellan eleverna oavsett kulturell bakgrund för att kommunikationen ska ske. Här blir lärarrollen väldigt viktig då läraren ska motivera eleverna till att kommunicera med varandra. Det vi märkt när vi läst de olika forskningarna och studier samt skrivit uppsatsen är att elever saknar den goda kommunikationen. Om läraren kommunicerar och ställer frågor till eleverna om hur de möjligen vill att undervisningen ska gå till så kan resultatet bli väldigt annorlunda. En god kommunikation blir nyttigt för alla parter och detta bidrar till en interkulturell undervisning. För att få till detta så behöver läraren vara öppen och veta hur man för en god kommunikation. Det är egentligen väldigt enkelt då det handlar mycket om att uppmuntra elever till att ha åsikter om vad som saknas i undervisningen eller hur de vill att deras kulturer ska inkluderas i undervisningen.

En god kommunikation kan relateras till integration och anpassning som är viktiga faktorer i interkulturell undervisning. Om läraren och den individuella eleven kommunicerar om behov

så förstår läraren också var och hur läraren kan integrera de olika kulturella bakgrunderna. På så vis kan läraren anpassa undervisningen utefter elevernas individuella behov så att de utvecklar sin bildning. Här är det viktigt att ta till sig elevernas erfarenheter och förkunskaper för att kunna skapa en framgångsrik interkulturell undervisning. En individuell elevs erfarenhet kan gynna en annan individuell elevs kunskaper. Det skadar aldrig att integrera elevernas erfarenheter och förkunskaper utan tvärtom det gynnar dem otroligt mycket.

Respekt, tolerans och jämlikhet är centralt för en framgångsrik interkulturell undervisning då alla involverade i den pedagogiska verksamheten behöver ta till sig respekt, tolerans och jämlikhet. En interkulturell undervisning är att integrera alla olika kulturer och ha en öppen undervisning där olikheter blir något som de olika eleverna kan lära sig om. Men om man inte har respekt eller tolerans för eleverna med annan kulturell bakgrund än svensk så fungerar inte det. Detta kan jämföras tillbaka till motivation, om inte läraren har respekt eller om inte läraren lär eleverna att respektera varandras bakgrunder så minskas motivationen hos eleverna och en negativ atmosfär skapas i klassrummet.

5.4 Avslutande reflektioner

Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle, ett samhälle där olika kulturer existerar och kan ha många skilda kulturella bakgrunder. Detta kan ha lett till att elever med annan kultur än svensk behandlas som avvikande. Detta gör att eleverna känner sig utstötta i samhället vilket inte är bra, eftersom detta påverkar de både hur de ser på sig själva och det påverkar även deras utveckling i skolan. Så det vi har analyserat är den mångkulturella pedagogiska verksamheten. Där vi bland annat sett över hur lärare ser på sitt arbete i mångkulturella skolkontexter och vad som framstår som de största utmaningarna i den mångkulturella pedagogiska verksamheten. Vi har även tagit upp och analyserat interkulturell pedagogik som förknippas med mångkultur. Det finns två centrala begrepp som uppkommer ständigt i vår text, mångkultur och interkulturell pedagogik. Bunar (1999:3, s128) definierar mångkultur som en samhällelig kontext som finns i skolan där olikheter oftast hamnar i fokus. Vilket verkar vara en bra och tydlig definition av begreppet. Sedan har vi interkulturell pedagogik som handlar om att få förståelse om olika bakgrunder. Lunneblad (2013 s 27) tar upp att interkulturell undervisning ska vara ett inslag i all slags undervisning, där lärandet sker genom interaktioner mellan individer med olika kulturella bakgrunder. Detta är viktigt för lärarna eftersom interkulturell pedagogik syftar till respekt och jämlikhet i klassrummet.

Skolan är en social och kulturell mötesplats där lärare måste få eleverna att känna sig jämlika och delaktiga. Efter all forskning som undersökts så finner man att nyanserad forskning behöver komma ut i skolverksamheten. Lärare behöver ta del av detta och eventuellt förändra på undervisningens innehåll. Lärare behöver bli mer kunniga om hur de kan gynna skolgången och utvecklingen hos en elev med annan kulturell bakgrund än svensk. Många gånger kommer elever med annan kulturell bakgrund än svensk ut i den svenska skolan och får motså många orättvisor som tidigare nämnts. Det bör komma en tid då en elev med annan kulturell bakgrund än svensk, inte kallas just det utan eleven kallas istället så som många andra elever, en elev.

Referenslista

- Andersson, Katarina & Refinetti, Monica (2001). *Att vara lärare i en mångkulturell skola: "interkulturell undervisning är t.ex. att locka ur eleverna det de vet för att berika mig och hela klassen"*. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Universitet
- Axelsson, Monica & Bunar, Nihad. (red.) (2006). *Skola, språk och storstad: en antologi om språkutveckling och skolans villkor i det mångkulturella urbana rummet*. Stockholm: Pocky.
- Bryman, Alan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Bunar, Nihad. (2009). *När marknaden kom till förorten: valfrihet, konkurrens och symboliskt kapital i mångkulturella områdens skolor*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bunar, Nihad. (2010:6) *Nyanlända och lärande. En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Stockholm: Vetenskapsrådet
- Bunar, Nihad (1999:3) *Utbildning och demokrati. Multikulturalism är död, leve multikulturalism! Om den svenska skolans(multikulturella) möjligheter och begränsningar*. Örebro: Institutionen för pedagogik och didaktik.
- Bunar, Nihad. (2001). *Skolan mitt i förorten: fyra studier om skola, segregation, integration och multikulturalism*. Stockholm: Brutus östlings bokförlag Symposion..
- Hofvendahl, Johan (2006) *Noa har inga fel: om bristfokus i skolans utvecklingsamtal*
Utbildning & Demokrati, 2006, Vol. 15, NR
- Hultinger, Eva -Stina & Wallentin, Christer (red.) (1996). *Den mångkulturella skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Lahdenperä, Pirjo. (2008) *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald*. Stockholm: Studentlitteratur

Ljungberg, Caroline (2005). *Den svenska skolan och det mångkulturella - en paradox?*. Diss. Linköping : Linköpings universitet, 2005. Malmö.

Lorentz, Hans. (2009). *Skolan som mångkulturell arbetsplats: att tillämpa interkulturell pedagogik*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lunneblad, Johannes (2013). *Den mångkulturella förskolan: motsägelser och möjligheter*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Lgr11: *Läroplanen för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet*, Stockholm: Skolverket

Rubinstein Reich, Lena & Tallberg Broman, Ingegerd (2000). *Den svenska skolan i det mångkulturella samhället: konsekvenser för lärarutbildningen*. Malmö: Lärarhögskolan.

Runfors, Ann (2003). *Mångfald, motsägelser och marginaliseringar: en studie av hur invandrarskap formas i skolan*. Diss. Stockholm: Univ., 2003. Stockholm.

Skolverket (1995) *Interkulturell utbildning i det mångkulturella klassrummet*. Stockholm: Skolverket